

Preventieve pest-aanpak

CBS Annewieke

Inleiding

De laatste tijd is de roep om het pesten op scholen tegen te gaan steeds meer te horen. In maart 2013 presenteerden de Kinderombudsman en staatssecretaris Dekker van OC&W een plan van aanpak tegen pesten met als doel dat alle scholen vanaf 2015 het pesten aanpakken met een wetenschappelijk verantwoorde methode. Na kritiek vanuit de PO- en VO-raad werd besloten dat het verplicht stellen van programma's wordt losgelaten.

“Het ministerie van OC&W stelt scholen wel verplicht een sociaal veilig schoolklimaat te creëren, maar zij mogen dit doen op een manier die bij de schoolcultuur past.” (JSW 3-11-2014)
Op CBS Annewieke willen we vooral inzetten op het voorkomen van pesten. In dit document wordt deze preventieve aanpak beschreven.

Wat is pesten?

Pesten is het systematische en langdurig uitoefenen van psychologisch of fysiek geweld door één of meerdere personen ten opzichte van één persoon, die niet (langer) in staat is zichzelf te verdedigen.

De kenmerken:

- Het pesten gebeurt systematisch.
- De macht is ongelijk verdeeld.
- Het heeft psychische of fysieke schade als gevolg.
- De gepeste is niet weerbaar.
- De bedoeling is om angst te veroorzaken of schade te berokkenen bij de gepeste.

De betrokken partijen:

Bij pesten gaat het niet alleen om de 'pester' en de 'gepeste'. Er is een groep 'meelopers' die mee pesten om bij de groep te horen.

Het is belangrijk de hele groep te betrekken in het gesprek over en de aanpak van pesten!
Het is ook van groot belang het verschil tussen plagen en pesten aan de orde te stellen.

Ook wordt er in groep 7/8 aandacht besteed aan het omgaan met elkaar op social media, zoals de groeps-app of facebook.

Uitgangspunten

Als team werken we volgens een aantal uitgangspunten, die de basis vormen voor ons onderwijs. Dit zijn uitgangspunten op levensbeschouwelijk, opvoedkundig en onderwijskundig terrein.

Levensbeschouwelijke visie

CBS Annewieke is een open Protestants-Christelijke school waar alle kinderen welkom zijn. We gaan uit van een christelijke levensbeschouwing met respect voor iedereen. Kinderen leren op CBS Annewieke wat het christelijk geloof inhoudt. Dagelijks beginnen we de dag met een gebed, het vertellen van verhalen uit de bijbel en zingen we liederen. Daar vooral vindt de ontmoeting plaats met God en elkaar. De dag wordt gezamenlijk afgesloten met gebed. Christelijke feesten worden (soms samen met ouders) gevierd. Kinderen komen in aanraking met de christelijke normen en waarden. We hebben ook aandacht voor andere godsdiensten, door kennis over andere godsdiensten aan te bieden.

Pedagogische visie

CBS Annewieke biedt een veilige, rustige en gestructureerde omgeving voor alle kinderen waarin we het beste in een kind naar boven willen halen. De eigenheid van ieder kind wordt gerespecteerd en gestimuleerd, het kind heeft het recht om zichzelf te mogen zijn. We waarderen en benadrukken de specifieke kwaliteiten van elk kind. Daarnaast maken we kinderen ervan bewust dat hun doen en laten gevolgen heeft voor de mensen om hen heen en hun leefomgeving. We leren de kinderen op een respectvolle manier met elkaar om te

gaan, en het positieve te benadrukken. Het is verweven in onze omgang met elkaar (leerling-leerling, leerkracht-leerling) en heeft een vaste plek binnen ons lesprogramma.

Onderwijskundige visie

Centraal in ons onderwijskundig handelen staat het realiseren van een ononderbroken ontwikkelingsgang van ieder kind. Door effectieve instructie en een goede klassenorganisatie willen we voor elk kind een zo hoog mogelijk kwaliteitseffect bereiken. We stimuleren kinderen doelgericht, zelfstandig en voldoende zelfkritisch te zijn, en werken met dag- en weektaken. We werken handelingsgericht waarbij de onderwijsbehoefte van het kind centraal staat. CBS Annewieke werkt volgens het leerstofjaarklassensysteem.

Maatschappelijke visie

CBS Annewieke is betrokken bij de maatschappij, door in te spelen op de actualiteit in de wereld. We helpen kinderen op te groeien tot verantwoordelijke mensen die voldoende weerbaar zijn in de maatschappij. Onze methode Nieuwsbegrip gaat uit van de actualiteit; maatschappelijke onderwerpen komen hierbij regelmatig aan bod. Onze maatschappelijke betrokkenheid is te zien in onze samenwerking met de Riki-stichting (contact met ouders) en onze steun aan verschillende projecten zoals Actie Schoenendoos.

Pesten druist dwars tegen onze uitgangspunten in.

Uitdaging

“Kinderen zitten bij elkaar, in verschillende ontwikkelingsfasen, met verschillende achtergronden en met eigen normen en waarden. Dit geeft een dagelijks wisselende groepsdynamiek, soms voorspelbaar en soms verrassend. Dat *samenwerking*, *afspraken*, *overleg* en *kundigheid* noodzakelijk zijn om kinderen een veilige schooltijd te bieden, is helder. Veiligheid geeft ruimte om je in brede zin te ontwikkelen.” (JSW 3-11-2014)

Samenwerking:

In september 2014 heeft de school het certificaat CPS ouderbetrokkenheid 3.0 van de stichting LLO ontvangen. Om onze uitgangspunten waar te kunnen maken, is een goede samenwerking tussen ouders en school een voorwaarde. Leerkrachten en ouders hebben samen hun visie gegeven op ouderbetrokkenheid. Deze visie is als volgt omschreven: “Leerkrachten en ouders zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het welzijn van alle kinderen op CBS Annewieke”

Afspraken en overleg:

Op onze school zijn school- en groepsregels. In elk lokaal, maar ook in de gemeenschapsruimte van de school, zijn deze duidelijk zichtbaar opgehangen. Het zijn drie kapstokregels:

1. Voor groot en klein zullen we aardig zijn
2. We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken voor morgen
3. De school is van binnen een wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet

De specifieke groepsregels worden ieder jaar tijdens de “gouden weken” geformuleerd.

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen ouders en leerkrachten waarbij het welbevinden van de leerling een gesprekspunt is. Te denken valt aan de gesprekken in het kader van de “gouden weken” en de 10-minuten-gesprekken.

Deskundigheid:

De kundigheid van de leerkrachten bevorderen door gebruik van informatiebronnen:

- De gouden weken – groepsvorming en ouderbetrokkenheid Boaz Bijleveld
- Verbindend leiderschap in een uitdagende groep Boaz Bijleveld
- Wij zijn een groep N. van Kordelaar /
M. Zwaan
- Teach like a champion Doug Lemov

De kundigheid van de leerkracht bevorderen door het volgen van cursussen:

- Respons, omgaan met pesten en groepsdruk in het onderwijs Els Boven
- Opleiding gespecialiseerde groepsleerkracht Mechteld Ros

De kundigheid van leerlingen te vergroten door het gebruik van:

- Verschillende materialen en middelen (zie materialen en middelen)
- Hulpgroepjes sociaal-emotionele ontwikkeling
- Responslessen in groep 7/8

Materialen en middelen die gebruikt worden in de groep:

- Kwink (methode voor sociaal-emotioneel-leren)
- Energizers
- Soemo-kaarten
- Kind op Maandag
- Respons
- Vertelmand
- Zonnetje van de week
- Complimentenmachine / complimentenweek
- Sociogram
- Groepsregels
- RT soemo
- Opdrachten uit “Wij zijn een groep”

In elke groep wordt elke leerling minimaal 1x per jaar in het zonnetje gezet:

Groep:	Activiteit:
1/2	Zonnetje van de dag/week d.m.v. Pompom gaat logeren
3/4	Vertelmand / kanjer van de week
5/6	Ster van de dag
7/8	Complimentenspel en klavertje van de dag

Hulpgroepjes sociaal-emotionele ontwikkeling

Een aantal leerlingen heeft extra ondersteuning buiten de groep nodig op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling.

Het gaat hierbij om kinderen die vanwege een stoornis (bijv. ADHD of PDD-Nos) sociaal niet voldoende vaardig zijn of om leerlingen die (tijdelijk) niet goed in hun vel zitten vanwege de thuissituatie (bijv. scheiding, verhuizing). De groepsleerkracht geeft aan, in overleg met de intern begeleider, welke kinderen extra hulp nodig hebben.

De kinderen komen niet alleen, er gaat altijd een medeleerling mee. Dit doen we om sociale situaties te kunnen oefenen en om van elkaar te leren. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om kinderen die wat teruggetrokken zijn, als het ware mee te laten liften op de geboden hulp.

De hulp is dit schooljaar gericht op:

contact / scheiding / samenspelen / normen / gevoelens / omgaan met boosheid / omgang met anderen / frustratie

Per tweetal staan twee van bovengenoemde onderwerpen centraal.

Gebruikte materialen:

- Spring kikker spring
- Kikker in de dierentuin
- Kinderkwaliteitspel
- Kikker be cool
- In de put – uit de put
- Eigenwijsjes
- 3 huisjes
- Ik ben steengoed
- Quatschhaus
- Het EQ babbelspel
- Babbelspel
- De koffer vol gevoelens
- Het huis vol gevoelens
- “kleuters en omgaan met elkaar”, Corrie Wolters
- Knuffelkaarten

Borging

Het hele schooljaar heeft sociale veiligheid onze aandacht. In onderstaand schema is te zien hoe de verschillende activiteiten een vaste plek hebben binnen onze jaarplanning.

Tijdstip:	Activiteit:	Groep:
Eerst 4 weken van het schooljaar	Gouden Weken; groepsvormende activiteiten, energizers, groepsspecifieke gedragsregels opstellen, gesprekken met ouders	1 t/m 8
Twee-wekelijks	Les uit de methode Kwink	1 t/m 8
4 x per week	Kind op Maandag; dagopening Methode voor godsdienstige vorming	1 t/m 8

November	10-minuten-gesprek; oudergesprekken	1 t/m 8
	Invullen "Zien" door leerkrachten	1 t/m 8
Januari	Zilveren weken; groepsvormende activiteiten, energizers, groepsregels evt. bijstellen	1 t/m 8
	10-minuten-gesprek; oudergesprekken	1 t/m 8
Maart	Complimentendag	1 t/m 8
April	Invullen "Zien" door leerkrachten Leerlingen enquête	1 t/m 8
Juni	10-minuten-gesprek; oudergesprekken	1 t/m 8

Nb complimentenmachine op school op per jaar verschillend moment ; daaraan gekoppeld de complimentenweek in maart.

Vanaf het schooljaar 2015-2016 werken we met de methode voor sociaal-emotioneel leren "Kwink".

Melding pesten

Wanneer er melding gedaan wordt van pesten (door ouder, leerling of leerkracht), worden de volgende gesprekken gevoerd door de groepsleerkracht:

- met de gepeste leerling
- met de pester(s)
- met gepeste én pester
- met de ouders van gepeste
- met de ouders van de pester
- met de hele groep
- terugkoppeling

De gepeste leerling:

Mag zijn/haar verhaal doen;

Wordt in bescherming genomen;

Wordt serieus genomen;

Geeft aan hoe hij of zij graag geholpen wil worden;

De pestende leerling:

In het gesprek met de leerkracht wordt de rol van de pester besproken. Ook welke impact dit heeft op de gepeste leerling. Pestgedrag wordt afgekeurd en de gepeste wordt altijd in bescherming genomen. De leerling mag aangeven hoe hij/zij zich verontschuldigt bij de gepeste.

Groepsgesprek:

De nadruk ligt op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het welbevinden van alle leerlingen. Samen maak je de groep. Aangegeven wordt dat pestgedrag niet hoort op onze school.

Terugkoppeling:

Regelmatig wordt de gepeste leerling door de leerkracht benadert om te checken hoe het gaat. Dit om de situatie goed in de gaten te houden, maar ook om aan te geven dat de leerkracht het pesten serieus neemt. Voor de leerling is het goed om te ervaren dat de ingeroepen hulp van de leerkracht er toe doet.

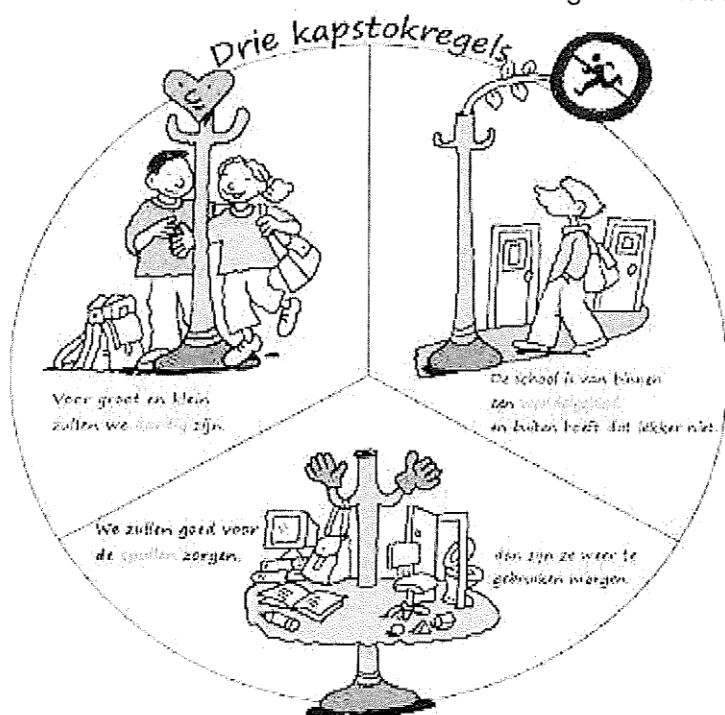
Wanneer ouders melding doen van pestgedrag, worden zij na een aantal weken gevraagd naar hun ervaringen. Zij kunnen dan aangeven of het beter gaat, of dat hetzelfde probleem zich nog steeds voordoet.

In dit gesprek worden de ervaringen van de gepeste leerling meegenomen zoals hij/zij dit heeft aangegeven bij de leerkracht. De leerkracht vertelt ook hoe zij de situatie op school ervaart.

De schoolregels:

Op onze school zijn school- en groepsregels. In elk lokaal, maar ook in de gemeenschapsruimte van de school, zijn deze duidelijk zichtbaar opgehangen. Het zijn drie kapstokregels:

1. Voor groot en klein zullen we aardig zijn
2. We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken voor morgen
3. De school is van binnen een wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet

Pleinafspraken:

- De leerlingen van groep 5 t/m 8 spelen op het grote plein.
- Voetballen mag in de voetbalkooi (op afgesproken tijden per groep) en onder het afdakje.
- Leerlingen blijven op het plein; speelgoed dat over het hek gaat, wordt na schooltijd door de leerlingen opgehaald. Eventueel wordt het tijdens schooltijd door de leerkracht/conciërge opgehaald.
- Wanneer er problemen zijn die de kinderen niet zelf kunnen oplossen, wordt de pleinwacht ingeschakeld. Tijdens de pauze van 10.15-10.30 uur en tussen 13.00-13.15 uur zijn er 2 leerkrachten op het schoolplein. Voor schooltijd om 8.15-8.30 uur is er 1 leerkracht aanwezig.

De specifieke groepsregels worden ieder jaar tijdens de "gouden weken" geformuleerd.